

Brussel, 15 juli 2020

Geachte minister-president,

Als bijlage vindt u ten behoeve van de Vlaamse Regering, de resolutie over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector.

Deze resolutie werd door het Vlaams Parlement aangenomen op 8 juli 2020.

Met de meeste hoogachting,

Martine GOOSSENS,
griffier

Liesbeth HOMANS,
voorzitter

De minister-president van de Vlaamse Regering
1000 BRUSSEL

RESOLUTIE

over de versterking van de rentabiliteit en de werkbaarheid in de dienstenchequesector

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
  - 1° het decreet van 24 april 2015 houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen inzake het beleidsdomein Werk en Sociale Economie;
  - 2° het decreet 7 juli 2017 houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie;
  - 3° het decreet van 23 december 2016 houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie;
  - 4° IDEA Consult 'De dienstencheques 360° doorgelicht' in opdracht van Federgon van juli 2018;
  - 5° het Vlaamse regeerakkoord 2019-2024;
  - 6° de beleidsnota Werk en Sociale Economie 2019-2024, waarin de minister van Werk zich engageert om samen met de sector de leefbaarheid van de dienstenchequeondernemingen in Vlaanderen te bewaken;
  - 7° de bijeenkomsten van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie van 20 februari 2020 en 4 juni 2020 waar vragen om uitleg werden gesteld over de problematiek van de rentabiliteit van de dienstenchequeondernemingen;
  - 8° de financiële analyse van de dienstenchequebedrijven door het Departement Werk en Sociale Economie – Vlaamse sociale inspectie (3 juni 2020);
  - 9° de onderzoeksopdracht van het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering (VIONA): 'De terugverdieneffecten van het dienstenchequestelsel door IDEA Consult' (25 juni 2019);
  - 10° de hoorzitting van 18 juni 2020 in de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie over de financiële situatie van de dienstenchequebedrijven en de terugverdieneffecten van het dienstenchequestelsel;
  - 11° het recente loonakkoord tussen werkgevers en werknemers in de dienstenchequesector in paritair comité (PC) 322.01 na moeizame loononderhandelingen;
  - 12° de schoonmaaksector die verschillende paritaire comités kent die ongelijke arbeidsvoorwaarden en ongelijke loonvoorwaarden inhouden. Het loon bij aanvang is voor:
    - PC 322.01 11,35 euro per uur;
    - PC 318.02 11,54 euro per uur;
    - PC 121 13,42 euro per uur;

- overwegende dat:
  - 1° het dienstenchequesysteem volgens een studie van IDEA Consult een belangrijke meerwaarde heeft voor de maatschappij en het systeem zijn initiële doelstellingen zelfs overstijgt; het dienstenchequesysteem enerzijds sterk bijdraagt tot de work-life balance van veel gezinnen en anderzijds een wezenlijke ondersteuning voor hulpbehoevenden betekent, daar:
    - a) het aantal dienstenchequegebruikers tot 744.930 gebruikers gestegen is en het aantal aangekochte dienstencheques nog steeds jaarlijks stijgt;
    - b) 40 procent van de gebruikers van de dienstencheques vooral gezinnen met kinderen zijn die deze gebruiken om meer te kunnen werken of hun tijd kwalitatiever te besteden;
    - c) 34 procent van de gebruikers op pensioen zijn en dienstencheques gebruiken omdat zij fysieke taken in het huishouden niet meer kunnen uitvoeren en ze door de huishoudhulp langer thuis kunnen blijven wonen;
    - d) singles met en zonder kinderen een ondervertegenwoordigde groep is bij de gebruikers;
  - 2° het dienstenchequesysteem erin slaagt om circa 100.000 mensen te bereiken, van wie een belangrijk aantal met een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
  - 3° het dienstenchequesysteem zich effectief toonde in de strijd tegen zwartwerk, en de prijs en het officieel statuut belangrijke redenen zijn om een beroep te doen op het dienstenchequestelsel;
  - 4° alleen al de kwantificeerbare terugverdieneffecten van het systeem de kost van de dienstencheques verlagen met 80 procent, met name dat de directe kosten (1303 miljoen euro), directe (675 miljoen euro) en indirecte (429 miljoen euro) opbrengsten genereren (2017);
  - 5° de financiële analyse van de dienstenchequesector door het Departement Werk en Sociale Economie op belangrijke uitdagingen met betrekking tot de rentabiliteit van de ondernemingen wijst, met name dat:
    - a) de liquiditeit en solvabiliteit in de sector onder druk staan: 21 procent van de ondernemingen heeft een verzwakte liquiditeit en 13 procent kampt met een liquiditeitstekort; de ondernemingen in de sector gemiddeld wel voldoende solvabel zijn, maar 16 procent met een negatief eigen vermogen kampt en 10 procent zeer zwak staat;
    - b) het aantal verlieslatende dienstenchequeondernemingen de voorbije jaren toegenomen is van 12,9 procent (2016) naar 25,6 procent (2018); zowel het brutobedrijfsresultaat als het nettobedrijfsresultaat jaarlijks een daling vertonen ten opzichte van het voorgaande boekjaar;
    - c) er sterke verschillen in nettobedrijfsresultaat zijn naar type onderneming (vzw, gemeentelijke vzw en handelsvennootschap), alsook naar ondernemingsgrootte; van de onderzochte bedrijven die uitsluitend met dienstencheques werken het aantal gewone of gemeentelijke vzw's met een negatief eindresultaat aanzienlijk stijgt, maar het ook duidelijk is dat de resultaten van handelsvennootschappen onder druk staan (onder meer door de COVID-19-crisis);
    - d) de rentabiliteit van de dienstenchequebedrijven hoofdzakelijk wordt bepaald door de bedrijfskosten per dienstencheque, daar:
      - 1) deze bedrijfskosten gemiddeld voor meer dan 90 procent bestaan uit loonkosten;
      - 2) de dalende rentabiliteit minstens ten dele kan worden verklaard door een relatieve stijging van de loonkosten ten opzichte van de brutomarge veroorzaakt door collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's), indexeringen, anciënniteit en ziekteverzuim;

- 3) het aandeel van de loonkost in de totale kostenstructuur en de mate van omkadering en opleidingstijd van bedrijf tot bedrijf doorheen de sector verschillen;
  - e) de inkomstenderving per cheque in vergelijking met een 100 procent-indexering sinds 2016 opliep tot 0,50 euro per dienstencheque;
  - f) een indexering aan 100 procent van de inruilwaarde van dienstencheque een jaarlijkse extra uitgave van 0,12 euro per dienstencheque, of ongeveer 11 miljoen euro voor 94 miljoen dienstencheques per indexering veroorzaakt;
  - g) er omwille van deze financiële uitdagingen een consolidatie is in de dienstenchequesector die leidt tot minder en grotere dienstenchequebedrijven;
- 6° andere studies – bijvoorbeeld de IDEA-studie in opdracht van Federgon – tonen dat de dienstenchequeondernemingen de uitdaging van dalende rentabiliteit tot dusver beantwoord hebben met een efficiëntere bedrijfsvoering, automatisering van processen, consolidatiebeweging enzovoort;
  - 7° de inruilwaarde van de dienstencheques slechts gedeeltelijk geïndexeerd wordt;
  - 8° werkbaarheid van de job een aandachtspunt is in de sector, daar het om zware fysieke en soms psychische belasting gaat, zoals aangetoond door een rapport van IDEA Consult uit 2018; dat er blijvend geïnvesteerd moet worden in vorming, opleiding en begeleiding van de medewerkers;
  - 9° het dienstenchequesysteem vandaag één begeleider per 68 dienstenchequemedewerkers heeft;
  - 10° het Vlaamse regeerakkoord bepaalt dat de vereenvoudiging van het dienstenchequesysteem zal worden onderzocht, meer bepaald door de invoering van een facturatiemodel;
- vraagt de Vlaamse Regering om:
- 1° een permanent overleg te organiseren met de dienstenchequesector om een beleid op maat van de betrokken bedrijven en werknemers mogelijk te maken;
  - 2° in een permanente monitoring van de financiële leefbaarheid van de dienstenchequeondernemingen te voorzien op basis van een periodieke actualisatie van de studie 'Financiële analyse van de dienstenchequebedrijven';
  - 3° objectief na te gaan of de gedeeltelijke indexering van de toelage voor dienstencheques op termijn een bedreiging is voor de levensvatbaarheid van de sector. Indien dit zo blijkt, tijdens zijn budgetbesprekingen na te gaan of en hoe de inruilwaarde van dienstencheques systematisch en volledig geïndexeerd kan worden;

- 4° in overleg te gaan met de sector, onder meer in kader van een af te sluiten sectorconvenant, om de inspanningen te versterken met betrekking tot:
- a) het omkaderend personeel, afgestemd op het aantal dienstenchequewerknemers, rekening houdend met de specifieke bedrijfsrealiteit en omgevingsfactoren;
  - b) de sectorale opleidingsstrategie voor de dienstenchequewerknemers, met het oog op een kwalitatief opleidingsaanbod op maat van en voor alle betrokkenen;
  - c) de uitwerking van een kader om werkplekieren in de dienstenchequesector te onderzoeken;
  - d) het versterken van de instroom van werknemers in de sector, met bijzondere aandacht voor werkzoekenden in Vlaanderen op grote afstand tot de arbeidsmarkt;
  - e) het verbeteren van de loonvoorwaarden, het verhogen van de werkbaarheid van de job, aandacht voor preventie van ziekteverzuim en verzekeren van veilige arbeidsomstandigheden, inclusief sensibilisering rond het gebruik van medisch verantwoorde en kwaliteitsvolle huishoudproducten; het bestaande Werkbaarheidsfonds kan in dit kader verder initiatieven nemen en uitrollen, bijvoorbeeld door in te spelen op ESF-oproepen;
- 5° expertise ter beschikking te stellen en lerende netwerken binnen de dienstenchequesector op te zetten; de sector aan te sporen om op basis van de gemaakte analyses en goede praktijkvoorbeelden creatief na te denken om slimme samenwerkingen aan te gaan en op zoek te gaan naar mogelijkheden om efficiënter te werken en zo extra financiële zuurstof te genereren;
- 6° te onderzoeken of en hoe in de publieke sector een slimme schaalvergroting de rendabiliteit kan versterken;
- 7° de praktische, financiële en arbeidsrechtelijke haalbaarheid van teamwerk in de vorm van wijkteams of duowerk te onderzoeken;
- 8° werk te maken van een slimme vereenvoudiging en digitalisering van het dienstenchequesysteem om zo kosten te besparen en de gebruiksvriendelijkheid van het systeem te versterken. En hiertoe de invoering van een facturatiesysteem te onderzoeken;
- 9° in overleg te gaan met de federale overheid en de andere deelstaten over de dienstenschequesector en de financiering ervan.

AANGENOMEN DOOR HET VLAAMS PARLEMENT,

Brussel, 8 juli 2020.

Griffier,

Voorzitter,